

POSTANOWIENIE

Dnia 22 kwietnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Kwaśniewski (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk (sprawozdawca)

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie ze skargi R. B.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 23 listopada 2005 r., sygn. akt I ACa (...)

w sprawie z powództwa J. M.

przeciwko R. B.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 22 kwietnia 2010 r.,

zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 19 listopada 2009 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 19 listopada 2009 r. Sąd Apelacyjny w na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. odrzucił skargę pozwanego R. B. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 23 listopada 2005 r., sygn. akt I ACa (...).

W zażaleniu pozwany zarzucił naruszenie art. 403 § 2 k.p.c. przez uznanie, że fakt podpisania przez pozwanego dokumentów nie ujawnionych w zakończonym postępowaniu sądowym i nie załączonych do apelacji, wyklucza możliwość uznania ich późniejszego wykrycia, mimo iż dokumenty te nie podlegały złożeniu do Krajowego Rejestru Sądowego, ani do żadnego innego organu i znajdowały się w posiadaniu osoby trzeciej, której miejsca pobytu pozwany nie był w stanie ustalić. Pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu A. ewentualnie Sądowi Apelacyjnemu B.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 23 listopada 2005 r. przesądzono o odpowiedzialności pozwanego na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. wobec powoda będącego wierzycielem Przedsiębiorstwa Techniczno-Handlowego „M.(...)” spółki z o.o. w S., w skład zarządu której wchodził pozwany. We wniesionej skardze pozwany wskazywał, że dowiedział się o istnieniu dokumentów dotyczących Przedsiębiorstwa Techniczno-Handlowego „M.(...)” spółki z o.o. w S. w postaci: wykazu zobowiązań, wykazu należności, bilansu, rachunku zysków i strat, wydruku obrotów i salda według stanu na dzień 18 września 2001 r., wskazujących na jej dobrą sytuację finansową oraz deklaracji PIT-4, CIT-2 i VAT-7 z dnia 19 września 2001 r., wykazujących wypłacalność spółki. Jako podstawę wznowienia wskazał art. 403 § 2 k.p.c. Powołane w skardze o wznowienie postępowania dokumenty wiązały się z dążeniem pozwanego do wykazania okoliczności zwalniających pozwanego od odpowiedzialności, wynikającej z art. 299 § 1 k.s.h., za zobowiązania „M.(...)” spółki z o.o.

Zgodnie z art. art. 403 § 2 k.p.c. podstawą wznowienia może być późniejsze wykrycie okoliczności faktycznych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Muszą to być okoliczności istniejące już w czasie trwania prawomocnie zakończonego postępowania, ale wówczas stronie nieznane i tym samym niemożliwe do wykorzystania przez nią w tym postępowaniu. Muszą one przy tym dotyczyć podstawy faktycznej żądania albo uzasadniać obronę przed żądaniem. Jednocześnie nie uwzględnia się okoliczności wynikających już z materiału procesowego, jeżeli pominięte zostały przez stronę na skutek opieszałości, zaniedbania, zapomnienia lub błędnej oceny potrzeby ich powołania.

Sąd Najwyższy podziela ocenę Sądu Apelacyjnego, że powołane przez pozwanego w skardze o wznowienie postępowania nowe dowody nie są środkami dowodowymi, o których stanowi art. 403 § 2 k.p.c., z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Pozwany w zażaleniu potwierdził, że wiedział o istnieniu dokumentów, w których sporządzeniu uczestniczył, lecz dokumenty te były w posiadaniu innej osoby, z którą pozwany nie miał kontaktu. Fakt, że według twierdzeń pozwanego nie był on jedynie w posiadaniu dokumentów powołanych w skardze o wznowienie postępowania jest przesądzający dla ustalenia wiedzy pozwanego o ich istnieniu. Nie można zatem mówić o późniejszym wykryciu dokumentów, których istnienie było pozwanemu wiadome. Podstawę wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c. mogą stanowić środki dowodowe nie tylko nieujawnione, ale nieujawnialne, tj. takie, o których istnieniu strona nie wiedziała i wiedzieć nie mogła. Fakty ujawnialne, czyli te, które strona powinna znać, nie są objęte hipotezą wskazanego przepisu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 marca 2005 r., III CZP 134/04, niepubl., oraz z dnia 19 sierpnia 2009 r., III CZ 28/09, niepubl.). Część z powołanych przez pozwanego dokumentów, tj. wykaz zobowiązań i należności spółki była w posiadaniu pozwanego w trakcie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem skoro została załączona do apelacji wniesionej w tej sprawie przez pozwanego, ale została pominięta przez Sąd drugiej instancji. Pozwany miał również wiedzę o dokumentach podatkowych sporządzanych przez spółkę, na które powołał się w skardze o wznowienie postępowania, oraz urzędzie podatkowym, do którego dokumenty te były złożone.

Bez znaczenia jest okoliczność, że dokumenty, na które powołał się pozwany w skardze, nie były złożone w Krajowym Rejestrze Sądowym. Dokumenty podatkowe sporządzone przez spółkę znajdowały się bowiem w aktach odpowiedniego urzędu skarbowego. Możliwość uzyskania odpisu lub wyciągu, znajdujących się w aktach organów państwowych, jak również możliwość przejrzenia oryginału tych dokumentów przez skład orzekający, jest uregulowana art. 250 k.p.c. Nie było więc żadnych przeszkód, aby w procesie zakończonym prawomocnym wyrokiem, przy zachowaniu należytej staranności w prowadzeniu swojej sprawy, pozwany mógł się na te dokumenty powołać. W stosunku do pozostałych dokumentów pozwany, mając wiedzę o ich istnieniu i treści, mógł w postępowaniu zakończonym prawomocnym wyrokiem powołać się na fakt sporządzenia tych dokumentów i wykazywać ich treść wszelkimi dowodami.

Badanie dopuszczalności wznowienia postępowania w sprawie polega zarówno na kontroli, czy wskazane przez skarżącego okoliczności dają się podciągnąć pod

przewidzianą w ustawie podstawę wznowienia, jak również na badaniu, czy wskazania w skardze podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje. W konsekwencji tego zapatrywania przyjmuje się, że skarga o wznowienie postępowania podlega odrzuceniu, jeżeli w okolicznościach konkretnej sprawy sprecyzowana przez stronę podstawa nie zostanie przez sąd stwierdzona. Pogląd ten dominuje w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. m.in. postanowienia: z dnia 28 października 1999 r., II UKN 174/99, OSNP 2001, nr 4, poz. 133; z dnia 19 grudnia 2003 r., III CZ 130/03, niepubl.; z dnia 26 marca 2004 r., IV CZ 29/04, niepubl.; z dnia 31 marca 2004 r., III CZ 13/04, niepubl.; z dnia 22 lipca 2004, IV CO 10/04, niepubl.; z dnia 19 maja 2005 r., II CZ 41/05, niepubl.; z dnia 14 grudnia 2006 r., I CZ 103/06, niepubl.; z dnia 30 maja 2007 r., I CZ 40/07, niepubl. oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2007 r., III CSK 56/07, niepubl.) i podziela go skład orzekający. Samo powołanie się pozwanego na odpowiedni przepis kodeksu postępowania cywilnego dopuszczający możliwość wznowienia postępowania - na przewidzianej w nim podstawie - nie czyni zadość wymaganiu w postaci oparcia skargi o ustawową podstawę wznowienia.

Wobec powyższego zażalenie jako bezzasadne podlegało oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.